

Για το κτίσιμο της Ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Κύπρο (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Μάη του 2013 στην ηλεκτρονική σελίδα της [Επιτροπής για μια Ριζοσπαστική Αριστερή Συσπείρωση \(ΕΡΑΣ\)](#).

Περιεχόμενο

9 Μάη 2013

Για το κτίσιμο της Ριζοσπαστικής Αριστεράς στην Κύπρο

Μάριος Θρασυβούλου

Μάης του 2013

Είναι φανερό από καιρό ότι η κυπριακή κοινωνία έχει ανάγκη από μια νέα Αριστερά, ριζοσπαστική, η οποία θα μπορεί να παρεμβαίνει αποφασιστικά στα πολιτικά δρώμενα. Τώρα, αυτή η αναγκαιότητα είναι ακόμα πιο επιτακτική. Η τραπεζική κατάρρευση επιτάχυνε με απίστευτο ρυθμό την οικονομική κρίση. Χάσιμο περιουσιών και καταθέσεων μιας ζωής, φτώχεια, ανεργία, απελπισία. Παράλληλα, ολοένα και φανερώνονται τα κενά στην πολιτική σκηνή, όπου στην όλοτητά τους τα κόμματα αδυνατούν να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν. Το μεγάλο κενό-πρόβλημα εντοπίζεται στο χώρο της Αριστεράς. Το ΑΚΕΛ αδυνατεί να παίξει ένα πρωτοπόρο ρόλο σε αυτή την εποχή. Μια νέα δύσκολη εποχή, μια αλλαγμένη κοινωνία, ένα ΑΚΕΛ κατώτερο των περιστάσεων και μια Ριζοσπαστική Αριστερά που ξεπροβάλλει δειλά δειλά. Θα μπορέσει μια νέα Αριστερά να κτιστεί σωστά και να παίξει το ρόλο που τάχθηκε να παίξει ή θα οδηγηθεί στην πολιτική απαξίωση;

Κοινωνία και αντιστάσεις

Η οικονομική κρίση βρήκε την κυπριακή κοινωνία απροετοίμαστη. Για χρόνια απολάμβανε μια σχετική ευμάρεια και είχε μια οικονομική άνεση. Το κυριότερο, η κυπριακή κοινωνία δεν μπήκε στον κόπο να προβληματιστεί. Η κυρίαρχη μέση συνείδηση δεν ξέφυγε από τα στενά πλαίσια της Κύπρου και δεν μπορούσε να αντιληφθεί τα ντόπια και παγκόσμια τεκταινόμενα. Το Κυπριακό, ως ένα χρόνιο και ουσιαστικά «αφηρημένο» πρόβλημα, εμπόδιζε περαιτέρω τον κύπριο πολίτη από το να πλατύνει τη σκέψη του. Η κυπριακή αστική τάξη κατάφερε να ηγεμονεύσει έχοντας την υποστήριξη, αλλά και τη νομιμοποίηση από την κοινωνία. Βοηθούμενη, από τους λεγόμενους «αφανείς καταπιεστικούς θεσμούς», την παιδεία, την εκκλησία, την οικογένεια, τα κόμματα, τις συντεχνίες, πέτυχε να έχει τη συναίνεση του λαού.

Η αφνίδιος χαρακτήρας της μεγάλης οικονομικής κρίσης στην Κύπρο πιθανό να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για απότομη αλλαγή του πολιτικού σκηνικού. Όπως απροετοίμαστη βρήκε την κοινωνία, το ίδιο απροετοίμαστα βρήκε τα κόμματα. Η Αριστερά έχει ένα επιπλέον καθήκον να δώσει λύσεις και απαντήσεις. Όσο αυτή η κρίση διαιωνίζεται σε βάθος χρόνου και όσο η Αριστερά δεν αποτελεί

αξιόπιστη επιλογή, τότε είναι πιθανός ο κίνδυνος να στραφεί η κοινωνία στην Ακροδεξιά.

Σε συνθήκες κρίσης, η δεξιά διακυβέρνηση του τόπου με τον κύριο εκφραστή των συμφερόντων της μειοψηφικής και προνομιούχας ελίτ, αναπόφευκτα θα πλήξει τα χαμηλά εισοδηματικά στρώματα, τους εργαζομένους, τους νέους. Με τον τρόπο που είναι σήμερα διαρθρωμένη η εργατική τάξη, με ανάλογο τρόπο θα έχουμε τις αντιδράσεις της. Αν σε εποχές και σε τόπους όπου κυριαρχούσε το εργοστάσιο, είχαμε μεγάλες κλαδικές κινητοποιήσεις και απεργίες για υπεράσπιση και επέκταση των εργατικών κεκτημένων, τώρα τα πράγματα, τουλάχιστον στην Κύπρο είναι αλλιώς. Δεν υπάρχουν μεγάλα εργοστάσια, δεν υπάρχουν μαζικοί πλέον χώροι δουλειάς όπου θα μπορούσε εύκολα να οργανωθεί μια συλλογική κινητοποίηση. Κυρίως στον ιδιωτικό τομέα, υπάρχει μια πολυδιάσπαση, ένα «σκόρπισμα» των εργαζομένων. Στους μαζικούς τομείς, όπως η οικοδομική και ξενοδοχειακή βιομηχανία βλέπουμε την εργοδοσία, με την ανοχή των συντεχνιών, να έχει καταφέρει να επιβάλει απαράδεκτους όρους εργασίας, οι οποίοι «αιχμαλώτισαν» ουσιαστικά τους εργαζόμενους σε ένα καθεστώς που εμποδίζει την κοινή και οργανωμένη δράση. Οι τραπεζικοί υπάλληλοι είναι καλά οργανωμένοι και οι συνέπειες της κρίσης που τους έπληξε, σίγουρα θα καθορίσουν και τις αντιδράσεις τους. Η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα είναι διασπαρμένη σε μικρές και μεγάλες εταιρίες, πολυκαταστήματα, μικρές εμπορικές επιχειρήσεις, στην αυτοεργοδότηση στην ημιαπασχόληση κλπ. Συνεπώς, στον ιδιωτικό τομέα, τα πράγματα διαφοροποιούνται συνεχώς, τείνοντας προς την πολυδιάσπαση των εργαζομένων σαν αποτέλεσμα της φύσης της οικονομικής ζωής της Κύπρου και της οικονομικής κρίσης. Τα πιο μαζικά και οργανωμένα σύνολα των εργαζομένων είναι αυτά των κυβερνητικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων των ημικρατικών οργανισμών. Το προδιαγραφόμενο πλήγμα των κατακτήσεών τους σίγουρα θα επιδράσει πάνω τους και θα καθορίσει ανάλογα τις αντιδράσεις τους.

Καμιά μερίδα των εργαζομένων δεν μπορεί πλέον να αισθάνεται ασφαλής σήμερα. Ανάλογα, θα βλέπουμε τη μια ή την άλλη να αντιστέκεται στα όποια μέτρα θα πλήττουν τα συμφέροντά της. Στη σημερινή εποχή, οι «άλλοι προλετάριοι» είναι ο κυβερνητικός, ο υπάλληλος ημικρατικού οργανισμού, ο τραπεζικός, ο οικοδόμος, ο ξενοδοχοϋπάλληλος. Είναι όμως και ο χαμηλόμισθος στα πολυκαταστήματα και στις εταιρίες, ο αδιόριστος εκπαιδευτικός, ο ημιαπασχολούμενος. Σε όλους αυτούς, να προσθέσουμε και τους χιλιάδες άνεργους που πιθανό να αποτελέσουν και το χαρακτηριστικό γνώρισμα της νέας γενιάς. Να λάβουμε επίσης υπόψη τις δεκάδες χιλιάδες εργαζομένων από την Ελλάδα οι οποίοι, λόγω γλώσσας, συνηθειών και εμπειριών που κουβαλούν, θα παίξουν ένα σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των εργατικών αγώνων.

Μια νέα γενιά ανθρώπων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά βιώνει και θα βιώσει εντονότερα τις συνέπειες της κρίσης. Νέοι με πτυχία, με εμπειρίες από το εξωτερικό, με πλατιά μόρφωση, πληροφορημένοι. Που αποστασιοποιούνται ολοένα από τα κόμματα και πολύ περισσότερο από τις συντεχνίες, τις οποίες δεν εμπιστεύονται και δεν τις χρειάζονται πια, λόγω της φύσης της εργασίας στην Κύπρο. Νέοι, προσανατολισμένοι σωστά ή καθόλου, με πολλές ή λίγες απαιτήσεις, ευαισθησίες, οράματα. Όλοι αυτοί, με ότι κι αν κουβαλούν και με ότι κι αν εκφράζουν, το σίγουρο είναι ότι θα έρθουν αντιμέτωποι με τα πολύ μεγάλα αδιέξοδα στη ζωή τους που θα φέρει η κρίση.

Κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει την ένταση των αναταράξεων που θα φέρει η κρίση, όπως και την ένταση των αντιδράσεων απέναντι στις συνέπειές της. Οι νέες μορφές ηγεμόνευσης θα φέρουν και νέες μορφές διαμαρτυρίας. Νέα κινήματα θα ξεπροβάλουν που θα αντικατοπτρίζουν το πλήγμα σε πολλές και διαφορετικές ομάδες πληθυσμού και την ίδια ώρα, την αντίσταση αυτών των ποικίλων ομάδων του πληθυσμού. Εργαζόμενοι που ως τώρα χαρακτηρίζονταν «βολεμένοι» θα αντιστέκονται, ντόπιοι και ξένοι μαζί σε κάποιους κλάδους, άνεργοι, συμβασιούχοι, φοιτητές, ομάδες με κοινωνικές και οικολογικές ευαισθησίες, κινήσεις τοπικού χαρακτήρα, γειτονιών κλπ. Βασικό στοιχείο όλων αυτών των αντιστάσεων, αν και όποτε υπάρξουν, σε ποια ένταση και ποιότητα, θα είναι ο σταδιακός ή απότομος απεγκλωβισμός τους από τον έλεγχο των υφιστάμενων κομμάτων και των συντεχνιών. Όπως και η δημιουργία νέων μορφών πάλης, άγνωστων ως τώρα στην Κύπρο.

Η περίπτωση του ΑΚΕΛ

Μια από τις ιδιομορφίες της κυπριακής πολιτικής είναι η ύπαρξη ενός μόνου αριστερού κόμματος και αυτό είναι μια καθυστέρηση του πολιτικού συστήματος. Αναπόφευκτα το κόμμα αυτό, το ΑΚΕΛ, κάλυψε όλο το χώρο και παρασύρει ανάλογα, προς τα πάνω ή προς τα κάτω, την έννοια και τα οράματα της Αριστεράς. Το ΑΚΕΛ, αν εξαιρέσουμε τους μεγάλους συνδικαλιστικούς αγώνες στα μέσα του περασμένου αιώνα, δεν επεδίωξε ποτέ να αποτελέσει πρωτοπόρα δύναμη. Αρκούμενο να στηρίζει για πολλές δεκαετίες δεξιές κυβερνήσεις με το πρόσχημα του άκαιρου της κοινωνικής αλλαγής και της ύπαρξης του εθνικού ζητήματος, απέκτησε μια κουλτούρα συμβιβαστική και ηττοπαθή. Κινείται ολοένα και πιο δεξιά, φτάνοντας πια στις παρυφές της δεξιάς σοσιαλδημοκρατίας. Παράλληλα, είναι σύνηθες στο λόγο και στις πρακτικές της ηγεσίας του ο λαϊκισμός, ο «πατριωτισμός», η συνωμοσιολογία και ο ξερός αντιδυτικισμός. Η έλλειψη αγωνιστικής και πρωτοπόρας κουλτούρας από το ΑΚΕΛ φάνηκε ξεκάθαρα κατά την πενταετή διακυβέρνησή του, όπου ο Χριστόφιας εκλέγηκε πρόεδρος για ένα σωρό λόγους, συγκυρίες, πολιτικές συμπτώσεις, αλλά ποτέ, αυτός και το ΑΚΕΛ, δεν πίστεψαν και δεν επεδίωξαν να τα βάλουν με το κατεστημένο, όπως και αμέσως μετά, όταν αρνήθηκαν να διεκδικήσουν ξανά τη διακυβέρνηση. Αυτό είναι παραδοχή αδυναμίας να ηγηθεί της κοινωνίας σε μια δύσκολη εποχή, είναι δειλία και αποδοχή της «ειμαρμένης». Το ΑΚΕΛ είναι πολύ συντηρητικό για να μπει σε τέτοιες περιπέτειες. Προτιμά τη βολική αντιπολίτευση και την παράδοση των πρωτοβουλιών στη Δεξιά.

Πέραν της πολιτικής του ανεπάρκειας, το ΑΚΕΛ έχει τρία στοιχεία στην εσωτερική του λειτουργία, τα οποία επηρεάζουν την πολιτική του και αντίστροφα. Η εσωτερική (οργανωτική) και πολιτική του φυσιογνωμία, σαν συγκοινωνούντα δοχεία, αλληλοσυμπληρώνονται, κρατώντας το κόμμα ελεγχόμενο.

α) Γραφειοκρατία: Οι παλιοί ταξικοί αγώνες, η μπολσεβίκικη παράδοση, η ιδεολογία, η ύπαρξή του ως του μοναδικού αριστερού κόμματος, οι διώξεις που δέχτηκε από τους Άγγλους αποικιοκράτες αρχικά και την Ε/Κ Δεξιά μετέπειτα, δημιούργησαν ένα μαζικό και καλά οργανωμένο ΑΚΕΛ. Η ύπαρξη ενός λογικού αριθμού έμμισθων είναι φυσιολογικό για ένα κόμμα που υποτίθεται προσδοκά να κατέβει στην κοινωνία και να τη διαπαιδαγωγήσει με τις ιδέες του. Το ΑΚΕΛ όμως, από καιρό έπαψε να έχει τέτοιες προσδοκίες, αποδέχτηκε το σύστημα, ενσωματώθηκε σ' αυτό και λειτουργήσε σαν ένας μεγάλος οργανισμός. Οργανώθηκε σ' όλη την Κύπρο, αύξησε τα μέλη του, αύξησε τα μέλη της συντεχνίας του, έφτιαξε εταιρίες. Στον ίδιο ρυθμό, αυξάνονταν και οι έμμισθοι του κόμματος. Όχι για να προπαγανδίσουν τις ιδέες του, αλλά για να διεκπεραιώσουν τη γραφειοκρατική δουλειά στο κόμμα, στη νεολαία, στη συντεχνία, στις διάφορες εταιρίες του. Μεγαλώνοντας το ΑΚΕΛ, μεγάλωνε και ο έμμισθος μηχανισμός του. Αυτή όλη η κομματική γραφειοκρατία δεν λειτουργούσε για να αναπτύξει το εργατικό και αριστερό κίνημα, αλλά για να διαιωνίζει την ύπαρξή της και τα ιδιαίτερα συμφέροντά της. Στην ουσία, δεν ζούσε για το κίνημα, αλλά από το κίνημα. Ο κομματικός μηχανισμός οργανωνόταν για διασφάλιση του ίδιου και όχι για δράση. Αντί να είναι μέσο για επίτευξη των πολιτικών στόχων για κοινωνική αλλαγή, έγινε αυτοσκοπός το δυνάμωμά του. Φυσιολογικά, ο κομματικός μηχανισμός, αντί φορέας των συμφερόντων της εργατικής τάξης και αφουγκραστής των ανησυχιών της, κατέληξε να αποστασιοποιείται ολοένα απ' αυτήν και να γίνεται ο κύριος υπερασπιστής της συμβιβαστικής πολιτικής της ηγεσίας. Ηγεσία και μηχανισμός σε μια σχέση αμοιβαίας αλληλοστήριξης. Ο Γκράμσι είναι παραστατικός: «η γραφειοκρατία είναι η πιο επικίνδυνη δύναμη συνήθειας και συντήρησης και αν αυτή καταλήξει να αποτελέσει ένα αλληλέγγυο σώμα που στέκεται από μόνο του και αισθάνεται ανεξάρτητο από τη μάζα, το κόμμα καταλήγει να γίνει αναχρονιστικό και στις στιγμές της οξείας κρίσης αδειάζει από το κοινωνικό του περιεχόμενο και μένει μετέωρο».

β) Έλλειψη δημοκρατίας: Έχοντας μια κοινή συμφωνία, να προστατεύσουν τις πολιτικές αποφάσεις

και την κουλτούρα του συμβιβασμού, ηγεσία και κομματικός μηχανισμός, περιορίζουν όσο μπορούν τον εσωτερικό διάλογο και τη δημοκρατία. Είναι ο μόνος τρόπος για να κρατήσουν τα μέλη και τους οπαδούς του κόμματος μακριά από τις πολιτικές συζητήσεις. Το ΑΚΕΛ λειτουργεί ουσιαστικά σε δυο επίπεδα: στο ανώτερο, όπου παίρνονται οι αποφάσεις και στο κατώτερο, όπου αποδέχονται παθητικά τις αποφάσεις. Δεν υπάρχει σύνδεση της βάσης με το κέντρο, αλλά ένα καπέλωμά της από το κέντρο. Με διοικητικούς τρόπους και μεθόδους, απαξιώνουν και περιφρονούν τη γνώμη, την ανησυχία, τον προβληματισμό του κόσμου. Η επιρροή των κομματικών εμμίσθων σε όλη την επικράτεια συντείνει στην υπονόμηση της εσωτερικής δημοκρατίας. Η ύπαρξη των τοπικών και άλλων ομάδων εντός του ΑΚΕΛ είναι πιο πολύ τυπικής σημασίας, αφού λείπει ο ζωντανός διάλογος, η ελεύθερη έκφραση και η ανοχή στην αντίθετη άποψη. Οι έμμισθοι, ως οι αντιπρόσωποι της ηγεσίας, επιβάλλουν την πολιτική της. Πολλές φορές όμως, η δύναμη του κομματικού μηχανισμού υπερβαίνει και την ίδια την ηγεσία και επιβάλλεται πάνω της, ανάλογα των εσωτερικών ισορροπιών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η διάσπαση του ΑΚΕΛ στις αρχές της δεκαετίας του '90. Ενώ αποσκίρτησε ή αποβλήθηκε η πιο σημαντική και ιστορική ηγεσία του, δεν κατάφερε να τραβήξει μαζί της παρά ελάχιστο κόσμο από το κόμμα.

γ) Έλλειψη συμμετοχής της βάσης: Στη γραφειοκρατικοποίηση και στην έλλειψη δημοκρατίας μέσα στο κόμμα οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η απομάκρυνση της βάσης του από τις εσωτερικές διαδικασίες. Η πολιτική της συναίνεσης και της ταξικής συνεργασίας επίσης, αφαιρέσε την όποια αγωνιστική διάθεση του κόσμου του, πράγμα που οδηγεί στην περαιτέρω παθητικότητα και αποχή. Ένα κόμμα που δεν εμπνέει και δεν προτείνει κάτι ριζοσπαστικό το οποίο θα κινητοποιήσει τις συνειδήσεις στα μέλη του, δεν μπορεί να λειτουργεί με πλατιά και μαζική συμμετοχή. Ο κόσμος του ΑΚΕΛ αδιαφορεί μπροστά σε αδιάφορες για τον ίδιο πολιτικές. Ένας άλλος, εξίσου σημαντικός παράγοντας που συντείνει στην έλλειψη συμμετοχής, είναι οι αλλαγές στην κοινωνία. Δεν υπάρχουν πλέον μαζικοί χώροι δουλειάς, όπου το κόμμα μέσω της συντεχνίας του, θα ασκούσε μια κάποια επιρροή, που αυτό θα οδηγούσε σε συμμετοχή στις εσωτερικές διαδικασίες, έστω με το στρεβλό τρόπο ένεκα της γραφειοκρατικοποίησης. Δεν υπάρχει η λειψή ενημέρωση και πληροφόρηση των εργαζομένων και των νέων όπως παλιά, πράγμα που οδηγούσε στη συμμετοχή στις ομάδες βάσης για να ακούσουν τον κάθε κομματικό. Τώρα, η καθημερινότητα με την πολυπλοκότητά της, η πληθώρα των επαγγελματιών, η πρόσβαση στην πληροφόρηση και στην ενημέρωση, απομακρύνουν τα μέλη του κόμματος απ' αυτό ή καλύτερα, δεν έχουν πλέον τόσο την ανάγκη του. Αναπόφευκτα, η αποψίλωση αυτή του ανθρώπινου δυναμικού, στερεί το κόμμα από μυαλωμένα και μορφωμένα άτομα, άτομα με ανησυχίες και κριτικό πνεύμα. Όσα απ' αυτά δεν ενσωματώνονται στην κομματική πυραμίδα, πάνε σίτι τους.

ΑΚΕΛ: οργανωμένες ρήξεις ή αποσκιρτήσεις;

Αν κάνουμε ένα άλμα προς τα πίσω, στην εποχή από τη δεκαετία του '30 έως και του '70, ίσως και πιο μετά ακόμα, παρατηρούμε ότι τα αριστερά μαζικά κόμματα της Ευρώπης είχαν μια δυναμική στο εσωτερικό τους. Τα κόμματα αυτά (όπως φυσικά και τα συνδικάτα) είχαν μεγάλο κύρος και απολάμβαναν την εκτίμηση, απόρροια των ψηλών προσδοκιών και της συμμετοχής των μελών τους. Στις εποχές αυτές, η εργατική τάξη ήταν η παραγωγική δύναμη των μεγάλων εργοστασίων, οργανωνόταν στα συνδικάτα για να βελτιώσει τη ζωή της, οργανωνόταν στο κόμμα για να κάνει τα οράματά της πράξη. Πίστευε στα κόμματα και είχε αυταπάτες για το ρόλο των συνδικάτων. Η αμορφωσιά και η έλλειψη πληροφόρησης δημιουργούσε την ανάγκη στους εργαζόμενους να εμπλακούν στις κομματικές διεργασίες, να εκφραστούν, αλλά πιο πολύ να ακούσουν και να μάθουν. Όσο και αν τα φαινόμενα της γραφειοκρατίας και του αντιδημοκρατισμού ήταν και τότε υπαρκτά, εντούτοις, η πλατιά συμμετοχή έδινε μια ζωντάνια στα κόμματα αυτά. Η πλατιά συμμετοχή και η ζωντάνια στο εσωτερικό τους έπλαθε αγωνιστές, στελέχη, ηγέτες και έκτιζε συνειδήσεις. Τα ηγετικά στελέχη των κομμάτων αυτών είχαν στενή σχέση με την οργανωμένη βάση και μεγάλη επιρροή. Οι ηγέτες, τα στελέχη ήταν σαφώς πιο κοντά στη βάση απ' ότι σήμερα. Οι ομάδες βάσης, τα διάφορα

γραφεία, οι σύλλογοι είχαν μαζική συμμετοχή. Έτσι, στις πολιτικές κρίσεις και αναταράξεις των κομμάτων αυτών, αναπόφευκτα είχαμε οργανωμένες ρήξεις και διασπάσεις.

Αναφερόμενοι και πάλι στο ΑΚΕΛ σήμερα, βλέπουμε ότι τα ψηλά του ποσοστά δεν αντικατοπτρίζουν μια ανάλογη δυναμική συμμετοχή των μελών του στις κομματικές διεργασίες. Αντίθετα, όπως είδαμε, κυριαρχεί πλήρως η κομματική γραφειοκρατία και επιβάλλει την πολιτική της. Κάποιες διενέξεις που υπάρχουν και πιθανόν να ενταθούν την επόμενη περίοδο, αφορούν την ηγεσία και περιορίζονται σε διαφορές που κινούνται στις λογικές των καθιερωμένων πολιτικών του κόμματος. Είναι ενδογραφειοκρατικές διαφορές, συνήθεις σε τέτοιου τύπου κόμματα με ισχυρό μηχανισμό. Οι λίγες αξιόλογες φωνές, κυρίως διανοουμένων, είτε θα συμβιβαστούν, είτε θα κρατηθούν στις παρυφές χωρίς τη δυνατότητα ουσιαστικής παρέμβασης, είτε θα φύγουν. Τάσεις με σαφείς ριζοσπαστικούς προσανατολισμούς δεν μπορούν να επιβιώσουν. Μερικές ήπιες αντιδράσεις, πιο πολύ γκρίνιες, ενάντια στις πολιτικές της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, υπήρχαν το 2004, υπήρχαν κατά τη διακυβέρνηση Χριστόφια, υπήρχαν με την επιλογή Μαλά. Και όμως δεν αρθρώθηκε σοβαρός αντιπολιτευτικός λόγος. Κανένας δεν τολμά στα σοβαρά να εναντιωθεί στην κυρίαρχη συντηρητική πολιτική, ξέροντας ότι, όχι μόνο θα απαξιωθεί η άποψή του, αλλά και ο ίδιος θα μπει στη «μαύρη λίστα». Μια ολόκληρη δύναμη «καταστολής» που ξεκινά από την ηγεσία, πάει στα στελέχη, στους έμμισθους του κόμματος, της νεολαίας, της συντεχνίας, αντιμετωπίζει αστραπιαία και εξοντώνει κάθε φωνή που μπορεί να απειλήσει την υπάρχουσα κατάσταση.

Την ίδια ώρα, η βάση αποστασιοποιείται γιατί δεν μπορεί να εκφραστεί ελεύθερα, γιατί απογοητεύτηκε, γιατί δεν νιώθει την ανάγκη να μετέχει. Το ΑΚΕΛ, δεν είναι πια ένα κόμμα που εμπνέει και ενθουσιάζει τον κόσμο του με τις πολιτικές του. Οργανωτικά, είναι ένα κόμμα με σφιχτοδεμένο μηχανισμό, αλλά με ανύπαρκτη σχεδόν σύνδεση ηγεσίας και βάσης. Οι γραμμές του χαλάρωσαν. Στις πρόσφατες προεδρικές εκλογές είχαμε σημαντικές αποσκιρτήσεις, κυρίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. Στις μεγάλες κρίσεις και προκλήσεις, αν και όταν θα υπάρξουν εναλλακτικές επιλογές, θα αυξάνεται το φαινόμενο των αποσκιρτήσεων. Ο κόσμος θα φεύγει, θα ενισχύει ένα άλλο σχηματισμό ή θα απέχει.

Το παράδειγμα του ΠΑΣΟΚ είναι χαρακτηριστικό. Κατέληξε σε μονοψήφιο αριθμό ποσοστών, άδειασε από τον κόσμο του σε όλη την επικράτεια, και όμως καμιά αντιπολιτευτική «τάση» εντός ή εκτός (οργανώσεις με προσανατολισμό στο ΠΑΣΟΚ), δεν ευνοήθηκε απ' αυτό. Η αντιλαϊκή πολιτική του κόμματος το αποξένωσε από την κοινωνία και τους οπαδούς του. Σταδιακά άδειαζε, ο κόσμος έψαχνε εναλλακτικές επιλογές, καθαρές λύσεις και στράφηκε εκεί. Καμιά σοβαρή τάση (αν υπήρχε) στο εσωτερικό του δεν μπορούσε να επιβιώσει και άρα να έχει την όποια επιρροή στη βάση, αφού οι γραφειοκρατικές δομές εμπόδιζαν κάτι τέτοιο. Οι όποιες εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις ισχυρίζονταν ότι θα μπορούσαν να παίξουν κάποιο σημαντικό ρόλο στα δρώμενα εντός ΠΑΣΟΚ, στηρίζοντάς το κριτικά, γιατί είναι τάχα μαζικό, έχει εργατική βάση, αριστερούς προσανατολισμούς, σε αυτό θα στραφεί η εργατική τάξη κλπ, απέτυχαν και αυτές. Όταν η ίδια η κοινωνία, οι εργαζόμενοι, η νεολαία, τα μέλη του κόμματος, αποστασιοποιούνται απ' αυτό, δεν το εκτιμούν όπως παλιά, δεν περιμένουν τίποτε πλέον απ' αυτό, δεν γίνεται εσύ να επιμένεις να «προσανατολίζεσαι» σε αυτό. Τελικά, αυτό που καταφέρνεις είναι να πιστώνεις την ηγεσία και τη γραφειοκρατία και να έρχεσαι σε πολιτική αντίθεση με τις ριζοσπαστικές κινήσεις και τα συνειδησιακά άλματα της βάσης, κύρια των πιο προχωρημένων στοιχείων της.

Η Ριζοσπαστική Αριστερά, το ΑΚΕΛ και η νέα εποχή

Όσο και αν φθίνει το ΑΚΕΛ, κανείς δεν μπορεί να προβλέψει πότε θα πάψει να έχει αυτή τη μεγάλη επιρροή στην κοινωνία. Όσο και αν ο αγώνας για κοινωνική αλλαγή και σοσιαλισμό είναι κάτι ξένο για το ΑΚΕΛ, κανείς και πάλι δεν μπορεί να προβλέψει ως πότε θα μπορεί να οικειοποιείται αυτό το όραμα αποκλειστικά, ως το μοναδικό αριστερό κόμμα του τόπου. Η ηγεσία του κόμματος δεν θα

πάψει ποτέ να καπηλεύεται τον όρο «Αριστερά», «Σοσιαλισμός», «Εργατική τάξη». Από τη στιγμή που δεν «απειλείται» από τα αριστερά και έχει κυριαρχήσει στο χώρο γενικά, θα συντηρεί τις παλιές του παραδόσεις, την ιστορία του ως Κ.Κ, τις καταβολές του. Δεν θα έχει λόγω ύπαρξης αν απαρνηθεί την αριστερή του φυσιογνωμία. Πάνω σε αυτή τη βάση, θα βλέπουμε συνεχείς και συχνές παλινδρομήσεις της ηγεσίας του ΑΚΕΛ, τότε δεξιά και τότε αριστερά. Φυσικά, την κάθε παλινδρόμηση θα την καλύπτει με ένα μανδύα «αριστερότητας». Το ΑΚΕΛ, ως ένα κόμμα με πολλές αντιφάσεις που έχουν να κάνουν με την αριστερή και εργατική φυσιογνωμία του από τη μια, και τη δεξιά κατεύθυνση που έχει, θα προσπαθήσει να συγκεράσει αυτά τα δυο στοιχεία του, αυτές τις δυο φύσεις του, ώστε να διατηρείται ως ένα μεγάλο κόμμα και κατά συνέπεια να διαφυλάσσονται και τα ιδιαίτερα συμφέροντα στο εσωτερικό του.

Μια μορφή συσπείρωσης θα βλέπουμε συνεχώς στο ΑΚΕΛ, κυρίως όταν τα πράγματα σκουραίνουν. Αυτό, έχει τη δυνατότητα να το κάνει έτσι κι αλλιώς, ένεκα του τεράστιου κομματικού μηχανισμού. Η όποια συσπείρωση όμως δεν θα έχει κανένα χαρακτήρα υπεράσπισης των ιδεολογικών αρχών και αξιών που διέπουν τα εργατικά κόμματα, αλλά της υπεράσπισης του κόμματος ως τέτοιου, ως οργανισμού ανθρώπων και συμφερόντων. Θα είναι μια πράξη «κομματικού πατριωτισμού», αλλά που θα συσπειρώνει την ηγεσία, τα ανώτερα στελέχη, τον κομματικό μηχανισμό και την πλατιά μάζα των οπαδών του κόμματος. Όχι των πιο ψαγμένων, των ιδεολόγων, των κριτικών του κόμματος. Δεν θα αγγίζει αυτή η συσπείρωση τα πιο προχωρημένα στοιχεία της βάσης, αλλά τα κατώτερα ένστικτά της.

Όταν τα πράγματα σκουραίνουν, θα βλέπουμε επίσης, μικρές και μεγάλες πιέσεις σε όλο το χώρο της Αριστεράς. Νιώθοντας ότι έχει την αποκλειστικότητα του χώρου, η ηγεσία και η γραφειοκρατία του ΑΚΕΛ, θα συμπεριφέρεται σαν ηγεμόνας του. Θα προσπαθεί με κάθε μέσο να εξαλείψει την όποια φωνή πάει να ξεπροβάλλει από τα αριστερά. Με διάφορους τρόπους και μεθοδεύσεις θα παρουσιάζει την όποια κίνηση πάει να δημιουργηθεί σαν «προδοτική». Το βάρος και το άπλωμα που έχει το ΑΚΕΛ στην κοινωνία το βοηθούν σε αυτό. Εξάλλου, είναι και το ίδιο κομμάτι του πολιτικού, κοινωνικού και οικονομικού κατεστημένου.

«Ενώ το παλιό πεθαίνει, το νέο δεν μπορεί να γεννηθεί...». Αν παραφράσουμε αυτή, την όλο αγωνία, φράση του Γκράμσι, θα λέγαμε: « Ενώ το ΑΚΕΛ είναι σε συνεχή οπισθοδρόμηση, η Ριζοσπαστική Αριστερά δεν ξέρει τι να κάνει...». Κανένα αριστερό ριζοσπαστικό κόμμα ή οργάνωση ή κίνηση, δεν κτίστηκε χωρίς να προβάλλει τον αυτόνομο εναλλακτικό του χαρακτήρα. Στη βάση αυτή, δεν μπορείς να επικαλείσαι προσπάθεια κτισίματος μιας συλλογικότητας πέραν του ΑΚΕΛ, χωρίς να τονίζεις το διακριτό σου ρόλο, τη διαφορετικότητά σου. Ότι είσαι κάτι άλλο, προτείνεις κάτι άλλο, καλείς την κοινωνία να σε ακούσει, να σε αποδεχτεί σαν κάτι νέο.

Η Ριζοσπαστική Αριστερά στην Κύπρο δεν μπορεί να προχωρήσει αν δεν ξεκαθαρίσει ότι θα πρέπει να τραβήξει ένα δρόμο αυτόνομο και ανεξάρτητο από το ΑΚΕΛ. Αυτό δεν θα το κάνει φυσικά με ένα σεκταριστικό τρόπο, γιατί θα την οδηγήσει στην απομόνωση και στην απαξίωση. Αναγνωρίζουμε ότι το ΑΚΕΛ είναι ένα μαζικό κόμμα, συσπειρώνει μια μεγάλη μερίδα των εργαζομένων, συσπειρώνει ένα αριθμό ανιδιοτελών αγωνιστών που έχουν τα ίδια με μας ιδανικά και οράματα. Σεβόμαστε το ΑΚΕΛ και την ιστορία του. Αναγνωρίζουμε ότι η αριστερή του φυσιογνωμία το κατατάσσει εκ των πραγμάτων στην άλλη όχθη σε σχέση με την παραδοσιακή Δεξιά. Αναγνωρίζουμε ακόμα ότι υπάρχουν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό αυταπάτες από μέρους της κοινωνίας για το ρόλο του, το ότι δηλαδή είναι ένα κόμμα που υπερασπίζει τα συμφέροντα των εργαζομένων. Σε στιγμές όπου απειλούνται οι εργατικές κατακτήσεις, τα δημοκρατικά δικαιώματα, η ίδια η ιδεολογία και η υπόσταση της Αριστεράς, είναι καθήκον μας να δηλώνουμε παρόντες, όπου και αν χρειαστεί, δίπλα ή μαζί με τον κόσμο του ΑΚΕΛ.

Είμαστε όμως απόλυτοι στο ότι το ΑΚΕΛ δεν μπορεί και ούτε θέλει να προχωρήσει τα πράγματα μπροστά, να παίξει ένα πρωτοπόρο ρόλο και πολύ περισσότερο να υπερασπιστεί τα ιδανικά και τα

οράματα για μια άλλη κοινωνία. Εξάλλου, η Ριζοσπαστική Αριστερά θα γεννηθεί και θα προχωρήσει πρώτα και κύρια σε αυτή τη βάση, της αδυναμίας δηλαδή του ΑΚΕΛ και στην αναγκαιότητα να συγκροτηθεί μια νέα Αριστερά. Χωρίς να κάνουμε μικροπολιτική και «ανταρτοπόλεμο», αναμένοντας να επωφεληθούμε από ευκαιριακές και πρόσκαιρες ζημιές του ΑΚΕΛ, συγκροτούμε και προτείνουμε μια σοβαρή πρόταση στην κοινωνία και θέτουμε τη συλλογικότητά μας στην κρίση της. Συγχρόνως, εκεί και όπου χρειάζεται κάνουμε κριτική στην ηγεσία του ΑΚΕΛ και εκθέτουμε την ίδια και τις πολιτικές της. Ο ρόλος της Ριζοσπαστικής Αριστεράς είναι να προτείνει λύσεις, να διαδίδει τις απόψεις και τις ιδέες της, ως μια νέα σοβαρή αριστερή δύναμη. Να καταδεικνύουμε τα όρια της ηγεσίας και της γραφειοκρατίας του ΑΚΕΛ είναι απαραίτητο στοιχείο της πολιτικής μας, αν θέλουμε φυσικά να προχωρήσουμε.

Η όποια μορφή συνεργασίας με το ΑΚΕΛ και τις οργανώσεις του (Μέτωπα, Πρωτοβουλίες κλπ) και η όποια απόφασή μας σε σχέση με επιλογές του ΑΚΕΛ (εκλογές κλπ), θα πρέπει να διαφυλάσσει και να προτάσσει την ανεξάρτητη οντότητά μας. Τέτοιες κινήσεις που έχουν να κάνουν με το ΑΚΕΛ έχουν τακτική σημασία, όχι στρατηγική! Αν κρίνουμε ότι πρέπει να στηρίξουμε την τάδε επιλογή του ή την τάδε πρωτοβουλία του, να το κάνουμε με όλες μας τις δυνάμεις! Αλλά να το κάνουμε σωστά και όχι εις βάρος της δικής μας συλλογικότητας. Στην επίτευξη ενός τακτικού στόχου στον οποίο συνεργάζεσαι με δυνάμεις του ΑΚΕΛ, είναι απαραίτητο να αγωνιστείς όσο μπορείς για αυτό. Την ίδια στιγμή όμως θα πρέπει να είμαστε κάθετοι στο ότι, με την ηγεσία και τη γραφειοκρατία του είμαστε κριτικοί, δεν χαριζόμαστε, δεν αποκρύβουμε τις διαφορές μας. Το κυριότερο, δεν αποκρύβουμε ότι είμαστε μια τελείως διαφορετική δύναμη που μας χωρίζουν πολιτικές διαφορές και τραβούμε το δικό μας δρόμο. Η όποια παρέκκλιση σε αυτό το επίπεδο θα οδηγήσει, όχι στο να έρθουμε «κοντά στη βάση του ΑΚΕΛ και στο κίνημα», αλλά να υπονομεύσουμε τη δική μας Οργάνωση, να αφομοιωθούμε από το ΑΚΕΛ και να παίξουμε στο τέλος τέλος το παιχνίδι των γραφειοκρατών του.

Η Ριζοσπαστική Αριστερά επιβάλλεται να κτιστεί και να στερεωθεί στην Κύπρο. Υπάρχει κενό και όλοι το αναγνωρίζουν. Όσο θα βαθαίνει η κρίση και όσο θα προχωράμε στο χρόνο, αυτό το κενό θα μεγαλώνει. Από τη μια θα πληθαίνουν οι ρήξεις, οι διαμαρτυρίες, οι αμφισβητήσεις, οι αντιστάσεις και οι προσδοκίες συγχρόνως, και από την άλλη, θα αποκαλύπτεται ολοένα η αδυναμία του ΑΚΕΛ να ανταποκριθεί σε όλα αυτά.

Αν καταφέρουμε να κάνουμε τη σωστή ανάγνωση της συγκυρίας, τότε θα βοηθηθούμε στο να σχεδιάσουμε καλύτερα τις δράσεις μας. Υπάρχει μια σημαντική μερίδα του πληθυσμού που αντιστέκεται. Αυτό θα συνεχιστεί και θα εξελίσσεται ποσοτικά και ποιοτικά. Νέες μορφές δράσεων θα δούμε, νέες κοινωνικές ομάδες, εργαζόμενους από όλο το φάσμα της οικονομίας, νέους, άνεργους, μετανάστες. Κόσμος πιο απαιτητικός, πιο ενημερωμένος, πιο υποψιασμένος. Ακόμα, πιο καχύποπτος με το κομματικό κατεστημένο, με τις συντεχνίες. Τα πάντα αλλάζουν, το ίδιο να κάνουμε και 'μεις. Έξω υπάρχει μια κοινωνία σασιτισμένη μπροστά στις αλλαγές που επέφερε στις ζωές των ανθρώπων η οικονομική κρίση. Μια κοινωνία όμως που ψάχνει απαντήσεις. Η κατάσταση μοιάζει πολύ ρευστή. Είναι σαν να έχεις μια μπίλια στην κορυφή μιας πυραμίδας και δεν ξέρεις προς τα πού θα κυλήσει.

[Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [ΕΡΑΣ \(Ομάδα\)](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [ΑΚΕΛ](#), [Δεκαετία 2010-2019](#), [2013](#), [Απροσδιόριστη Τοποθεσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:eras:eras_radicalleftcy

Last update: **2025/07/15 13:46**

